

AHİRET HAYATININ İSPATI

Ahiret inancı imanın altı esasından biridir. Kur'an'ın da hemen hemen üçte biri âhiretten bahseder. Allah'a ve âhirete imana, büyük ehemmiyetleri dolayısıyla imanın iki kutbu denilmiştir.

Ahiret istilâh olarak şöyle tarif edilebilir: Geniş anlamda kabir hayatını da içine alan, dünya hayatından sonraki hayattır. Dar anlamı ise tekrar diriliş ilanı anlamına gelen sura ikinci üflenmeyle başlayan ve Allah'ın dilemesine bağlı olarak sonsuza dek sürecek hayattır.

Öldükten sonra dirilme, ispatı müşkil bir meseledir. İbn-i Sina gibi büyük bir dâhi dahi, "akıl haşre yol bulamaz" demiştir. İslam alimleri ise "öldükten sonra dirilme mes'elesi akli bir mes'ele değil, naklî bir mes'eledir; haşrin delili nakildir" diye hükmetmişlerdir.

Kelam ilminde akıl ve deneyle ispat edilemeyen ancak, Kur'an ve mütevâtir haber vasıtasıyla gelen nakli delillerle sabit olan itikadî esaslara "sem'iyât" adı verilmektedir ki kabir ahvali, ölümden sonra dirilme, hesap, sırat, Cennet, Cehennem ve ru'yetullâh gibi ahiretle ilişkili konuların hepsi sem'iyâttandır. Meâdın, akîl açıdan da izahı imkân dahilindedir. Ahiret akîl olarak kavranması açısından, Allah'ın vahdaniyetinin kavranmasıyla aynıdır. Ahiretin ayrıntıları ise ancak sem' (Kur'an ve mütevâtir haber) yoluyla bilinir.

Yeniden dirilişte esas olan, bunu gerçekleştirecek mutlak bir gücün ve sonsuz bir ilmin bulunmasıdır. Sonsuz kudret ve ilim sahibi bir yaratıcının varlığına inanıldığı takdirde, ba'sın imkânsızlığı görüşü de tamamen geçersiz kalır.

Şimdi Allah Teala Hazretlerinin güzel isimlerinin tecellilerinin ahiret hayatını nasıl gerektirdiğini bazı örnekleriyle irdeleyelim.

1- Cenâb-ı Hakk'ın Rab yani terbiye edici ismi âhireti ister. Çünkü böyle mükemmel bir kâinatı kemâlâtını göstermek için yüksek gayeler ve maksadlarla yaratan Âlemlerin Rabbinin, elbette kendine iman ve kullukla mukabele eden mü'minlere bir mükafatı olacaktır. Ve o yüksek maksatları reddeden ve onlara hakaret eden dalâlet ehline de bir cezâsının olmaması düşünülemez.

2- Kerîm ve Rahîm isimleri âhireti iktiza ederler. Allah-ü Teala hazretleri, en âciz ve zayıftan tut, en güçlüye kadar herkese lâıyk bir rızık veriyor. Her dertliye ummadığı yerden derman yetiştiriyor. Dünya yüzünü her baharda güzel bir surette süsleyip türlü türlü nimetleriyle beziyor. İzzet sahibi olan Rabbimiz, bu suretle sonsuz kerem ve rahmetini bizlere gösteriyor. Nihayetsiz celal ve izzet, edepsizlerin edeplendirilmesini ister. Nihayetsiz kerem nihayetsiz ikram ister. Nihayetsiz rahmet kendine lâıyk ihsan ister. Halbuki bu fâni dünyada ve kısa ömürde, bu bahsettiğimiz hakikatlerin denizden bir damla gibi ancak milyondan bir cüzü yerleşir ve gözükebilir. Demek ki, o kereme ve o rahmete lâıyk bir saadet yeri olacaktır. Yoksa gündüzü ışığıyla dolduran güneşin vücudunu inkar etmek gibi, dünyada görünen bu rahmetin vücudunu inkar etmek lazım gelir. Çünkü bir daha dönmek üzere yok olup gitmek; şefkati musibete, muhabbeti düşmanlığa çevirir. Nimeti azaba ve akli da uğursuz bir âlete döndürür. Bütün o lezzetler eleme dönüşür ve böylece o rahmet te söner gider. Hem de o celâle, o izzete uygun bir cezâ yeri olacaktır. Çünkü bu dünyada ekseriyetle zalim izzetinde, mazlum zilletinde kalıp buradan göçüp gidiyorlar. Demek bir mahkeme-i Kübraya bırakılıyor, tehir ediliyor. Hem bazen bu dünyada da cezâsını verir. Geçmiş asırlarda âsi ve inatçı kavimlere gelen azaplar gösteriyor ki; insan başıboş değil.

3- Hakîm ve Âdil isimleri de âhireti isterler. Zira etrafımıza dikkat ettiğimizde görüyoruz ki; her şeyde maslahatlara ve faydalara riayet ediliyor. Her şeyin yaratılışında harika bir sanat, bir mükemmellik ve bir intizam göze çarpıyor. Bütün bunlar gösteriyor ki; nihayetsiz bir hikmet eliyle işler görülüyor. Hem fevkalade bir ölçü ve adâletle icraatlar yapılıyor. Çünkü her şeye hassas ölçülerle vücut veriliyor, suret giydiriliyor. Her şey yerli yerine konuluyor ve hayat sahiplerinin vücutlarına ve yaşamalarına lazım olan her şey, en münasip bir tarzda veriliyor. Yani kâinatta güneş gibi parlayan, en küçük bir mahlûkun, en küçük bir ihtiyacı için yardımına koşan bir hikmet ve adâlet ayan beyan görünüyor. En küçük bir mahlûkun, en küçük bir ihtiyacını bile ihmal etmeyen bu hikmet ve adâletin; insan gibi en büyük mahlûkun, bekâ gibi, ebedî yaşamak gibi en büyük bir ihtiyacını ihmal etmesi ve bu en büyük yardım isteğine ve talebine cevap vermemesi hiç mümkün müdür? Hem Allah'ın terbiye ediciliğinin büyüklüğü, kullarının hak ve hukuklarını muhafaza etmeyi gerektirir. Çünkü hakiki adâlet ister ki; bu küçük insan, cisminin küçüklüğü nisbetinde değil, cinayetinin büyüklüğü, vazifesinin ehemmiyeti ve azameti nisbetinde mükafat ve cezâ görsün. Madem şu fâni ve geçici dünya, ebedî yaşamak için yaratılmış olan insan hakkında, öyle bir adâlet ve hikmete mazhar olmaktan çok uzaktır. Öyleyse elbette o Âdil ve Hakîm olan Allah'ın daimi bir cehennemi ve ebedî bir cenneti olacaktır.

4- Mücîb ve Rahîm isimleri de cenneti isterler. Çünkü Cenâb-ı Hakk, en küçük bir mahlûkunun en basit bir ihtiyacını ummadığı yerden şefkatiyle ona gönderiyor. En gizli bir sesi, en gizli bir varlıktan işitip merhametiyle ona icabet ediyor. Böyle bir şefkat ve merhamet, hiç mümkün müdür ki; en sevgili, en büyük bir kulun, en büyük bir ihtiyacını görmesin veya görüp te yerine getirmesin. Sinek vızıltısını işitip, gök gürültüsünü duymamak olmaz. Küçük midenin hal diliyle açlık için ettiği duayı işitip, şefkatiyle o duaya icabet eden Allah, dünya yüzünü bir nimet sofrası haline getirmiş. Mümkün müdür ki; o Allah-ü Teala hazretleri, âlemleri yüzü suyu hürmetine yarattığı Habib-i Ekrem'inin gök gürültüsü gibi bir sadâ ile "ededî saadet için, beka için, cennet için" ettiği duayı işitmesin ve icabet etmesin? Aynı zamanda bütün insan nev'i de o zatın arkasında durup, duasına aminlerle iştirak ederek, "evet ya rabbenâ ver biz dahi istiyoruz" diyorlar. Evet, o Habib-i Ekrem'in kulluğu saadet diyarının açılmasına sebebiyet verdi. Eğer âhiret hayatının olmasını gerektiren had ve hesaba gelmez sebeplerin hiç birisi olmasaydı bile, yalnız şu zatın tek duası, cennetin binâsına sebebiyet verecekti.

5- Esmâ-yı hüsna'dan Celîl ve Bâkî isimleri âhireti isterler. Allah-ü Teala hazretlerinin öyle haşmetli bir saltanatı var ki; bütün mevcudatı, güneşlerden zerrelere kadar, itaatkâr bir nefer gibi emrine boyun eğdiriyor. Fakat bu kadar ihtişamlı saltanat ve terbiye edicilik, şu geçici, kararsız dünya ve fâni varlıklar üstünde durmaz. Ona lâyük ebedî bir memleketi ve o memlekette ebedî olarak kalacak sâkinleri ister. Şu dünya geçici bir sergi ve imtihan yeridir. Daima değişir; giden gelmez, gelen gider. Burada çabalamak ebedî bir âlem içindir. Burada çalıştırır, orada ücret verir. Herkesin, eğer kaybetmezse istidadına göre orada bir saadeti vardır.

6- Cemîl ve Celîl isimlerinin cilvesi olan Allah'ın va'di âhireti ister. Allah-ü Teala Hazretleri, başta Kur'an olarak bütün semavi kitaplarında, beşerin öldükten sonra dirileceğini vaad ediyor. Başta Hazret-i Muhammed (asm) olarak bütün yüz yürmi dört bin peygamber, ittifakla, Cenâb-ı Hakk'ın cennet ve cehennemi yaratacağını haber veriyorlar. Madem O vaad etmiştir, elbette âhireti getirecektir. İtaatkar kullarını cennetine, asi düşmanlarını cehennemine koyacaktır.

7- Muhyî ve mümît isimleri âhireti iktiza ederler. Yeryüzünde hayvanlar ve bitkilerden, sayıları yüz binler olan türler, kışın öldükten ve kuruduktan sonra, bir sonraki baharda beş altı gün zarfında tekrar yaratılıyor ve canlandırılıyorlar. Meselâ, bir tür olan ve sayıları trilyonları bulan sinekler kışın ölüyor, bir sonraki baharda emsalleri yaratılarak yeryüzünü tekrar dolduruyorlar. Kışın yapraklarını dökmüş,

ölmüş olan ağaçlara baharda tekrar hayat veriliyor. Bu suretle Allah-ü Teala Hazretleri kudretinin, ilminin ve hayat vericiliğinin ne kadar kuşatıcı ve sonsuz olduğunu bize gösteriyor. Hiç mümkün müdür ki; bu işleri yapan zata bir şey ağır gelebilsin ve insanı bir emir ile öldükten sonra diriltemesin? Rabbimiz, her baharda yüz binlerce canlı türünü yeniden yaratıyor, hayat veriyor, bir cihette haşreliyor. Elbette o Allah, kıyamet kışı ile ölmüş olan insan nevini, arkasından gelecek olan haşrin baharıyla diriltecek, ikinci defa yaratacaktır. Kur'an-ı Kerîm, bahar mevsiminin, öldükten sonra dirilmeyi ispatını şöyle ders veriyor: "**Şimdi Allah'ın rahmet eserlerine bak! Ölümünden sonra yeryüzünü nasıl diriltiyor? Muhakkak ki o ölüleri de öyle diriltendir ve onun gücü her şeye yeter.**" (Rum, 50)

8- Hakk ismi dahi âhireti istilzam eder. Çünkü Allah-ü Teala, insanı en güzel kıvamda ve en güzel surette, bir kudret mucizesi olarak yaratmıştır. Onu her şeyi kuşatan terbiye ediciliğine karşı en ehemmiyetli bir kul yapmıştır. Kendine has yüksek hitabinâ karşı tefekkür edebilen bir muhatap ve bütün güzel isimlerin yansımalarını üzerinde gösterebilecek kapsamlı bir ayine kılmıştır. Ebedî yaşamayı çok arzu eden insanın böyle mükemmel bir surette yaratıldıktan sonra yokluğa atılması mümkün değildir. Cenâb-ı Hakk bu haksızlıktan berîdir. Hem o Allah ki, insanı halifelik makamıyla meleklerine tercih etsin ve sonra ona bütün vazifelerin gayesi, neticesi olan ebedî saadeti vermesin; mümkün değildir. Hem insana en mübarek, nurlu ve saadet vesilesi olan akı, hikmetinin bir hediyesi olarak versin. Sonra ebedî saadeti ona vermemekle, o akı o zavallı insana azap verici bir alet durumuna düşürsün ve hikmetine zıt böyle büyük bir merhametsizlik etsin. Haşa ve kella. Akıl bir hizmetkarı olan hayale denilse; sana bir milyon sene ömürle birlikte dünya saltanatı verilecek, fakat sonunda yok olacaksın. Nefis karışmamak şartıyla 'ohh' yerine 'ahh' diyecek ve teessüf edecek. Demek en büyük bir fâni, geçici nimet; en küçük bir duyguyu doyuramıyor. İşte bu vaziyetteki insanın ebede uzanmış arzuları, kâinatı kuşatan fikirleri gösterir ki; o insan ebed için yaratılmış ve ebede gidecektir. Bu dünya ona bir misafirhanedir ve âhiretine bir bekleme salonudur.

Örnek olarak buraya kadar zikrettiğimiz isimler gibi, Cenab-ı Hakk'ın bütün isimleri öldükten sonra dirilmeyi, cennet ve cehennemi isterler.

Düşünün ki, fevkalade mükemmel bir komutan var. Yüz binlerce insandan oluşan düzensiz bir kalabalığı kısa bir zamanda intizamlı, düzenli bir ordu haline getirdi. Bir emirle oturuyor, bir emirle kalkıyor, bir emirle yürüyor, bir emirle duruyorlar. Artık birbiriyle tanıştılar, vazifelerini biliyorlar. Sonra komutan bir boru sesiyle onları istirahat için dağıttı. O komutan ikinci bir boru sesiyle onları tekrar toplayamaz, hiç denir mi? Elbette denmez. Aynen onun gibi; cesedin içinde demirbaş olarak bulunan ve birbiriyle tanışan zerrelere ölüm ile birlikte, istirahat için dağılan neferler gibi dağılıyorlar. İsrail aleyhisselam ikinci defa sûru üflediği zaman, toplanın emrini alan o zerrelere o cesedi oluşturmak üzere toplanmaları akıldan hiç uzak bir şey değildir. Zira, İsrail aleyhisselamın sûru komutanın borusundan geri kalmayacağı gibi, o zerrelere Cenab-ı Hakk'ın emrine itaatleri de, askerlerin komutanlarına itaatlerinden daha aşağı değildir.

Öyleyse bu gecenin sabahının geleceği katiyette Haşir ve Ahiret gelecektir.

Mücteba Yıldız